

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΝΟΜΙΚΑ: ΑΣΚΕΙΝ ΤΗΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΑ

ΣΧΕΣΕΙΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ-ΔΙΚΑΣΤΩΝ

ΔΙΑΛΕΞΗ ΑΡ. 9

ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ: ΑΜΟΙΒΑΙΟΣ ΣΕΒΑΣΜΟΣ

Ο βασικός Κανόνας Δεοντολογίας που δεσμεύει όλους τους δικηγόρους που ασκούν την δικηγορία είναι ότι ο δικηγόρος οφείλει προς τους Δικαστές στάση ευγενείας και σεβασμού. Ο δικηγόρος επίσης έχει καθήκον να μην προσπαθεί να επηρεάσει κατ' ιδίαν με οποιονδήποτε τρόπο οποιονδήποτε Δικαστή υπέρ του ιδίου ή υπέρ του πελάτη του. Έχει καθήκον έναντι του Δικαστηρίου να είναι ακριβής στις εμφανίσεις του ενώπιον του και περαιτέρω οφείλει να μην παραπλανεί με οποιονδήποτε τρόπο το Δικαστήριο παραθέτοντας εν γνώσει του ανακριβή ή παραπλανητική νομική αυθεντία. Περαιτέρω έχει καθήκον ο δικηγόρος να μην χρησιμοποιεί περιττά δικαστικά μέτρα ή επιβραδυντική τακτική (delaying tactics) η οποία ουσιαστικά αποσκοπεί στην παρεμπόδιση ή την καθυστέρηση της απονομής της δικαιοσύνης. Τέλος ο δικηγόρος έχει καθήκον όπως στηρίζει τους Δικαστές εναντίον οποιασδήποτε άδικης επίκρισης ή παραπόνου.

Ο δικηγόρος έχει επίσης την υποχρέωση να εξασφαλίζει ότι και ο πελάτης του τηρεί στάση ευγενείας και σεβασμού προς το Δικαστήριο.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Όμως ο δικηγόρος οφείλει να τηρεί ταυτόχρονα αξιοπρεπή ανεξαρτησία στην εκτέλεση του επαγγελματικού του καθήκοντος προς όφελος των πελατών του.

Οι Κανονισμοί Περί Δεοντολογίας των Δικηγόρων του 2002, βλ. Κανονισμός 4, υπενθυμίζουν ότι ο δικηγόρος οφείλει να έχει πάντοτε υπόψη ότι υπηρετεί την δικαιοσύνη και συνεργάζεται στην απονομή της. Η βάση του επαγγελματικού αυτού καθήκοντος είναι η υπεράσπιση των δικαιωμάτων του πελάτη του, στο μέτρο της ικανότητάς του, χωρίς φόβο και σε αυστηρή συμμόρφωση με την ισχύουσα περί δικηγόρων Νομοθεσία «και τον Ηθικό Νόμο». Η σχέση του δικηγόρου με τους Δικαστές καθορίζεται στον Κανονισμό 33, (1-13). Σύμφωνα μεταξύ άλλων με τον Κανονισμό 33(5) σε κάθε περίπτωση ο δικηγόρος οφείλει να σέβεται την ύπαρξη αντιδικίας στις συζητήσεις των υποθέσεων και δεν επιτρέπεται να έρθει σε επαφή με Δικαστή σχετικά με το αντικείμενο μιας υπόθεσης χωρίς να πληροφορήσει προηγουμένως τον δικηγόρο του αντιδίκου. Δεν μπορεί να παραδώσει έγγραφα σημειώματα ή άλλα στοιχεία στον Δικαστή χωρίς την προηγούμενη έγκριση του δικηγόρου του αντιδίκου.

ΠΑΡΑΠΟΝΑ

Στον νέο Κανονισμό 8(β) καθορίζεται ότι σε περίπτωση ύπαρξης οποιουδήποτε δικαίου παραπόνου εναντίον Δικαστικού Λειτουργού αποτελεί δικαίωμα και καθήκον του δικηγόρου να υποβάλει τούτο στην Αρμόδια Αρχή μέσω του Συμβουλίου του Παγκυπρίου Δικηγορικού Συλλόγου ή του τοπικού Δικηγορικού Συλλόγου. Στην πράξη, πολλές φορές, όταν το παράπονο για την συμπεριφορά του Δικαστή έναντι διαδίκου ή του δικηγόρου κρίνεται από τον δικηγόρο δικαιολογημένο υποβάλλεται ανεπίσημα στον Πρόεδρο του Επαρχιακού Δικαστηρίου ή του Αρμοδίου Δικαστηρίου ή όταν αφορά Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου στον Πρόεδρο του Ανωτάτου. Πρόκειται για μια

ανεπίσημη διαδικασία η οποία πολλές φορές φέρνει αποτέλεσμα χωρίς την αναγκαιότητα λήψης περαιτέρω μέτρων. Όμως η σωστή διαδικασία είναι αυτή η οποία προνοείται στον Κανονισμό 33 8(β) δηλαδή το παράπονο πρέπει να υποβληθεί μέσω του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου ή του Τοπικού Δικηγορικού Συλλόγου.

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στο Άρθρο 45 του Κώδικα Περί Δικηγόρων που ισχύει στην Ελλάδα προνοείται ότι «ο δικηγόρος απολαύει πλήρους ελευθερίας και σεβασμού παρά των Δικαστηρίων και πάσης άλλης Δικαστικής ή άλλης Αρχής..... έχει καθήκον να απονέμει τον προσήκοντα σεβασμό προς τας Δικαστικές Αρχάς παρ' ων από τις οποίες δικαιούται να απολαύει του αυτού σεβασμού».

Στην νομολογία ερμηνείας αυτού του άρθρου στο Βιβλίο Κώδιξ Περί Δικηγόρων Αθαν. Κ. Βαρυμποπιώτη 1994 σελ. 80 αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

1. Είναι ορθή και αιτιολογημένη η καταδίκη επί περιϋβρίσει Αρχής Δικηγόρου όστις κατά την εξέταση μάρτυρος εξεφράστην περιφρονητικώς εν σχέσει με δικαστική απόφαση και τον εκδόντα αυτήν Δικαστήν.
2. Στην σελ. 81 « ο δικηγόρος ως δικηγόρος και ως κοινωνικόν άτομο και συνεπώς ως κατηγορούμενος, οφείλει να διάγει και να φαίνεται ότι διάγει αξιοπρεπώς και να συμπεριφέρεται συμφώνως προς τας παραδόσεις του νομικού σώματος και υποχρεούται να τηρεί την προσήκουσαν ευπρέπεια και μετριότητα εκφράσεων κατά τας προφορικές και εγγράφους εκθέσεις του».

ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

Στους Halsbury's Laws of England 4^η Έκδοση Τόμος 3 παρ. 1132 και 1133 γίνεται αναφορά στην σχέση μεταξύ Δικαστηρίων και «Barristers». Προφανώς Ανώτερα Δικαστήρια στην Αγγλία έχουν σύμφυτη εξουσία να αναστείλουν την εμφάνιση δικηγόρου ενώπιον τους οι οποίοι είναι ένοχοι ανάρμοστης συμπεριφοράς η οποία τους καθιστά ακατάλληλους να ασκούν το επάγγελμα. Η σύμφυτη αυτή εξουσία εδράζεται πάνω σε νομολογία προφανώς του 19^{ου} αιώνα. Όπως υποδεικνύεται από τους συγγραφείς της αυθεντίας δεν υπάρχει πρόσφατο παράδειγμα άσκησης αυτής της εξουσίας και προφανώς αρμοδιότητα έχει η Γερουσία των 4 Inns of Court στην οποία οι Δικαστές μπορούν να κάνουν αναφορά σε περιπτώσεις σοβαρής ανάρμοστης συμπεριφοράς, τέτοιας που καθιστά τον δικηγόρο ακατάλληλο να ασκεί το επάγγελμα.

Υποδεικνύεται επίσης ότι το Δικαστήριο έχει εξουσία να τιμωρήσει δικηγόρο για περιφρόνηση του Δικαστηρίου σε σχέση με πράξεις του είτε κατ' ιδίαν ή κατά την επαγγελματική του ιδιότητα. Η τιμωρία συνήθως είναι πρόστιμο και φυλάκιση χωρίς να αποκλείεται και το δικαίωμα αναστολής εμφανίσεων στις περιπτώσεις όπου αποδεικνύεται «κακός χαρακτήρας» του Barrister σε τέτοιο βαθμό που τον καθιστά ακατάλληλο να ασκεί το επάγγελμα.

Δικηγόρος έχει τιμωρηθεί για περιφρόνηση Δικαστηρίου σε σχέση με χαρακτηρισμούς που χρησιμοποίησε σαν δικηγόρος. Εκφράσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται κατά την άσκηση του καθήκοντος του δικηγόρου και οι οποίες είναι κακόπιστες και συνιστούν κατάχρηση ουσιαστικά των δικαιωμάτων του δικηγόρου επίσης είναι δυνατόν να αποτελέσουν το αντικείμενο τιμωρίας από τον Δικαστή.

Στο παρελθόν, υποδεικνύουν οι συγγραφείς του βιβλίου, δικηγόροι τιμωρήθηκαν για σκανδαλώδη επιπόλαια ή και φλύαρα Δικόγραφα, αλλά η σύγχρονη πρακτική είναι ότι τέτοιου είδους Δικόγραφα είναι δυνατόν να διαγραφούν σαν τέτοια σε αίτηση διαδίκου οπότε μπορεί να γίνει και ανάλογη διαταγή για τα έξοδα με την οποία να καταδικαστεί ο πελάτης του δικηγόρου. Οι πιο πάνω πρόνοιες στην Κύπρου πρέπει να εξετάζονται κάτω από το φως του Αρθρου 30.3 (δ) και 12.5. (γ) του Συντάγματος (δικαίωμα επιλογής δικηγόρου αλλά και των προνοιών του Κεφ. 2, Μέρος IV άρθρο 17 (1) (β) το οποίο προνοεί για τη διαδικασία αναστολής άδειας δικηγόρου μετά τη διαπίστωση διάπραξης πειθαρχικού αδικήματος.

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

Όλοι οι Δικαστές, εκτός οι Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου, υπόκεινται σε πειθαρχική διαδικασία ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου. Έχουν θεσπισθεί ειδικοί Κανονισμοί το 1986 που δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα, στο Παράρτημα 2, της 19/12/1986 που σχετίζονται με την καθυστέρηση έκδοσης απόφασης. Με βάση τους Κανονισμούς αυτούς Αποφάσεις των Δικαστών πρέπει να εκδίδονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία έχουν επιφυλαχθεί. Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει δικαίωμα σε περίπτωση υπέρβασης της περιόδου αυτής να διατάξει επανεκδίκαση ή να εκδώσει οιονδήποτε Διάταγμα κρίνει ορθό υπό τας περιστάσεις.

Μέχρι το 2000 δεν υπήρχε Κανονισμός του Ανωτάτου Δικαστηρίου για την άσκηση Πειθαρχικής Δίωξης κατά Δικαστών κατωτέρων Δικαστηρίων. Ειδικοί Κανονισμοί θεσπίστηκαν στις 28/7/2000 και δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα Παράρτημα 2. Δικαστής ένοχος συμπεριφοράς μη αρμόζουσας προς το λειτούργημα του Δικαστή δυνατόν να παφθεί, όπως εξάλλου προνοείται και στο Σύνταγμα. Δικαστής ο οποίος διαπράττει πειθαρχικό παράπτωμα δυνατόν να τύχει δημόσιας επίπληξης ή απλής επίπληξης.

Πειθαρχικά παραπτώματα συμπεριλαμβάνουν, όσον αφορά του κατώτερους Δικαστές, άρνηση, παράλειψη εκτέλεσης καθήκοντος ή βραδύτητα γενικά. Υπάρχουν παραδείγματα καταδίκης Δικαστών και παύση τους είτε με την περάτωση της διαδικασίας η οποία προνοείται, είτε ουσιαστικά με τον τερματισμό των υπηρεσιών του Δικαστή δια της μεθόδου της «υποχρεωτικής παραίτησης».

ΣΧΕΣΕΙΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ-ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Σε γενικό επίπεδο οι σχέσεις μεταξύ δικηγόρων και Δικαστών είναι καλές. Υπάρχουν βεβαίως στιγμές που μέσα στην ένταση της διαδικασίας η κατάσταση μπορεί να εκφύγει προσωρινά από τα θέσμια ή τα κόσμια. Όμως ο κανόνας είναι ότι υπάρχει ένας αμοιβαίος σεβασμός μεταξύ Δικαστών και Δικηγόρων. Οι Δικαστές είναι έμπειροι δικηγόροι και έχουν περάσει το στάδιο άσκησης της δικηγορίας. Παράλληλα οι δικηγόροι αντιλαμβάνονται πλήρως τις υποχρεώσεις τους έναντι του Δικαστηρίου αλλά και το γεγονός ότι οι Δικαστές εκτελούν στο μέτρο των δυνατοτήτων και ικανοτήτων τους τα καθήκοντα τους με κοινό στόχο και των δυο την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Δεν υπάρχουν πολλά παραδείγματα καταδίκης δικηγόρων στην Κύπρο λόγω της συμπεριφοράς τους ενώπιον Δικαστηρίου, αλλά ούτε και το αντίθετο καταδίκης Δικαστών λόγω της συμπεριφοράς τους έναντι δικηγόρων. Τα λίγα παραδείγματα που υπάρχουν επιβεβαιώνουν τον κανόνα και όχι την εξαίρεση.

Στην υπόθεση IN re.A. S. & Advocate (1987) 1 CLR σελ. 467-469 τα γεγονότα ήταν ότι δικηγόρος παραδέχθηκε ενοχή ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου των Δικηγόρων επειδή κατά την Ακρόαση Αγωγής ενώπιον Επαρχιακού

Δικαστή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακας απεσύρθη από την υπόθεση χωρίς την άδεια του Δικαστή και δήλωσε ότι δεν μπορεί να συνεχίσει να εμφανίζεται «με την κατάσταση που επικρατούσε στο Δικαστήριο». Της επιβλήθηκε ποινή στέρησης της άδειας ασκήσεως τη δικηγορίας για 3 μήνες και πρόστιμο £100 το 1986. Η δικηγόρος εφεσίβαλε την ποινή σαν υπερβολική. Το Ανώτατο Δικαστήριο στην απόφαση του αναφέρει τα εξής στην σελ. 468. « Συμφωνούμε με το Πειθαρχικό Συμβούλιο ότι η παρούσα περίπτωση είναι πολύ σοβαρή γιατί συνδέεται άμεσα προς το καθήκον των δικηγόρων να διατηρούν την τιμή και την αξιοπρέπεια του δικηγορικού επαγγέλματος και να επιδεικνύουν σεβασμό και ευγένεια σε όλους τους Δικαστές». Στην Απόφαση του Δικαστηρίου λήφθηκε υπόψη το μητρώο της Εφεσείουσας η οποία είχε τρεις προηγούμενες πειθαρχικές ποινές τα τελευταία 5 περίπου χρόνια, δηλαδή στέρηση της άδειας για ένα μήνα και δυο επιπλήξεις. Το Δικαστήριο όμως αναφέρει στην Απόφαση του ότι σελ. 469 «ενόψει και της απολογίας της Εφεσείουσας στον Επαρχιακό Δικαστή, στον Πρόεδρο του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακος και στο Πειθαρχικό Συμβούλιο και υπό το φως των ενώπιον μας εξηγήσεων της είμεθα της γνώμης ότι η επιβληθείσα πειθαρχική ποινή είναι υπερβολική και δια τούτο μειώνουμε την περίοδο της στέρησης της αδειάς της σε δυο μήνες από τις 16/6/1986 και ακυρώνουμε το πρόστιμο των £100.». Να σημειωθεί εδώ ότι η Πειθαρχική Έφεση θα πρέπει να καταχωρήθηκε μετά τις 16/6/86 εφόσον η στέρηση της άδειας ήταν από τις 16/6/86 ακούστηκε στις 25/7/86 και η απόφαση εκδόθηκε 25/7/86. Η μειωθείσα ποινή των δυο μηνών εσήμανε ότι στις 15/8/86 θα έλγε η αναστολή της άδειας. Κατά την περίοδο αυτήν των θερινών διακοπών Ιουλίου/Αυγούστου η αναστολή της άδειας είναι πρακτικά χωρίς κανένα αποτέλεσμα δεδομένων των θερινών διακοπών των Δικαστηρίων. Θα έλεγε κανείς ότι η απόσυρση χωρίς την άδεια του Δικαστηρίου με την δικαιολογία «με την κατάσταση που επικρατούσε στο Δικαστήριο» δεν μπορούσε να συνεχίσει να εμφανίζεται, είναι πράγματι σοβαρή συμπεριφορά. Και όμως το Δικαστήριο ήταν πολύ επιεικές με τη δικηγόρο δεδομένου μάλιστα και του μητρώου της.

Χαρακτηριστική της επιείκειας του Δικαστηρίου σε τέτοια θέματα είναι και η Απόφαση στην υπόθεση Σοφοκλέους v. Ταβελλούδη (2002) 1 ΑΑΔ σελ. 92. Στην σελ. 98 καταγράφονται τα εξής: «ο Εφεσίων (ο οποίος εμφανίστηκε αυτοπροσώπως ήταν εν ενεργεία δικηγόρος) παρασύρθηκε, εξαιτίας της αναγκαιότητας αυτής επισήμανσης (του Δικαστηρίου για κάποιο θέμα) , αλλά και πιθανό των δικών του επιχειρημάτων για το δίκαιο της απαίτησης του, που δεν βρίσκει άμεση αναγνώριση, να προβεί στην απρεπή-για να πούμε το ελάχιστο- παρατήρηση, ότι ο Δικαστής «δείχνει τάση να θέλει σε μεγάλο βαθμό να τους βοηθήσει τους Εφεσιβλήτους». Δεν μπορεί παρά να στηλιτεύσουμε τέτοια συμπεριφορά όταν μάλιστα προέρχεται από δικηγόρο». Το Εφετείο περιορίστηκε στο να στηλιτεύσει την συμπεριφορά αυτή χωρίς να λάβει οποιονδήποτε άλλο μέτρο. Βλέπε επίσης την Αναστασίου v. Μιχαηλούδη Πολ. Έφεση 9587, 19.2.98.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΡΕΤΗ

Από την άλλη πλευρά το Εφετείο τόνισε ότι μέρος της δικαστικής αρετής αποτελεί η αυτοσυγκράτηση η οποία πρέπει να πρυτανεύει απόλυτα. Βλέπε Αναστασίου v. Μιχαηλούδη Πολιτική Έφεση 9587/19/2/98. Σε πάρα πολλές Αποφάσεις του το Ανωτάτου Δικαστηρίου εξέτασε θέματα συχνών παρεμβάσεων του Δικαστηρίου στο στάδιο εξέτασης ή αντεξέτασης μαρτύρων από δικηγόρους. Καθιέρωσε την αρχή στην υπόθεση Metalco (Heaters) Ltd v. Neofytou, Πολιτική Έφεση 9337/25.2.97 ότι ο Δικαστής μπορεί να παρεμβαίνει ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία διεξάγεται σύμφωνα με τους κανόνες της απόδειξης και της δικονομίας αλλά πρέπει να αποφεύγει ανάμειξη του πέραν των ορίων αυτών. Παρά τις συχνές παρεμβάσεις του Δικαστηρίου στην συγκεκριμένη υπόθεση κρίθηκε ότι αυτές δεν ανέτρεψαν την πορεία της Δίκης που να καθιστά τελικά τρωτή την απόφαση του. Αντίθετα στην υπόθεση Φάνος Ν. Επιφανείου Λτδ v. Μελάρτα Πολιτική Έφεση 10806/26.4.2002 κρίθηκε ότι οι παρεμβάσεις ήταν

υπερβολικές και μη επιτρεπτές. Δεν πρέπει να δίδεται η εντύπωση από τις παρεμβάσεις ότι ο Δικαστής είναι εχθρικός, ειρωνικός ή μεροληπτικός. Κάτω από τας περιστάσεις διατάχθηκε επανεκδίκαση. Έχει τονισθεί ότι το καθήκον του Δικαστή είναι να επιζητεί την διευκρίνιση ασαφών πτυχών της μαρτυρίας και το καθήκον του είναι να αποφεύγει να υποβάλλει ερωτήσεις εξεταστικού περιεχομένου που να το θέλουν να κατέρχεται στην αρένα της αντιδικίας. Βλέπε υπόθεση Χριστοπούλου v. Αστυνομίας Ποινική Έφεση 6892/28.2.2001. Έχει επίσης τονισθεί ότι αν και το σύστημα του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών είναι εξεταστικό δεν δίδει απεριόριστη εξουσία στο Δικαστή που να περιλαμβάνει πιεστική εξέταση και αντεξέταση των διαδίκων. Βλέπε Athanasiou v. Reana Manufacturing & Trading Co Ltd Πολιτική Έφεση 10738/25.10.2001.

Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΜΕΝΟΥ: ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο στις 19/9/2006 εξέδωσε την Απόφαση του στην Πειθαρχική Υπόθεση εναντίον του Δικαστή Κώστα Καμένου με την κατηγορία της ανάρμοστης συμπεριφοράς (άρθρα 157.7(4) και 157.3 του Συντάγματος και σύμφωνα με τον Περί Ενάσκησης της Πειθαρχικής Εξουσίας του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου Διαδικαστικού Κανονισμού του 2000. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο παρακάθισε σε πλήρη σύνθεση του απαρτιζόμενο από τους 13 Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Ο Δικαστής αντιμετώπιζε την κατηγορία της ανάρμοστης συμπεριφοράς δηλαδή ενώ ασκούσε καθήκοντα Προέδρου του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών επέδειξε επανειλημμένα πιεστική, μειωτική, απαξιωτική και γενικότερα προσβλητική συμπεριφορά προς τους Παρέδρους του Δικαστηρίου. Τόσο εντός όσο και εκτός της αίθουσας. Παράλληλα κατά την πορεία της διαδικασίας δεν τους λάμβανε υπόψη, δεν τους επέτρεπε να υποβάλλουν ερωτήσεις ή να ζητούν διευκρινήσεις. Αντιμετώπιζε και 2^η κατηγορία για παρόμοια συμπεριφορά προς τους δικηγόρους διαδίκους και μάρτυρες και κατηγορήθηκε ότι προέβαινε σε ειρωνικά σχόλια και υπονοούμενα με αποτέλεσμα να εκτρέπεται η όλη διαδικασία από την ορθή της πορεία.

Στην Απόφαση του το Δικαστήριο παραπέμπει στην διαδικασία που ακολουθήθηκε. Το παράπονο ξεκίνησε από καταγγελία της ΠΕΟ και της ΣΕΚ αλλά και του ΚΕΒΕ και της ΟΕΒ. Στις 16/9/2005 το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάσισε σύμφωνα με τον Κανονισμό 4 τον διορισμό Δικαστικού Λειτουργού για διεξαγωγή έρευνας. Γίνεται αναφορά στις περαιτέρω πρόνοιες του Κανονισμού και στο ότι ο Στέλιος Ναθαναήλ τότε Διοικητικός Πρόεδρος Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας ο οποίος διορίστηκε σαν Ερευνητής έλαβε 28 καταθέσεις ως και από τον Δικαστή. Στις 21/12/2005 υπέβαλε Έκθεση χωρίς να κάνει οποιαδήποτε εισήγηση. Ακολούθησε η διατύπωση Κατηγορητηρίου και η εκδίκαση του. Ο κατηγορούμενος Δικαστής εκπροσωπήθηκε από έγκριτο και έμπειρο δικηγόρο. Η δίκη διεξάχθηκε με την συμφωνία του κατηγορουμένου όχι δημόσια.

Το Δικαστήριο στην πολυσέλιδη του Απόφαση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αποδείχθηκαν οι κατηγορίες και σαν αποτέλεσμα τερματίστηκαν άμεσα οι υπηρεσίες του κ. Καμένου στην Δικαστική Εξουσία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στην Απόφαση του το Δικαστήριο παραπέμπει στις 5 βασικές Αρχές της Δεοντολογίας οι οποίες καταγράφονται μεταξύ άλλων από το Καναδικό Ανώτατο Συμβούλιο του Καναδά, ως εξής:

1. Δικαστική Ανεξαρτησία

Μια ανεξάρτητη δικαστική εξουσία είναι απαραίτητη για να λειτουργεί ανεπηρέαστη απονομή της δικαιοσύνης βάσει του νόμου. Οι δικαστές επομένως πρέπει να περιφρουρούν παραδειγματικά τη δικαστική ανεξαρτησία στους τομείς που αφορούν στη λειτουργία των δικαστηρίων αλλά και ως θεσμό.

2. Ακεραιότητα

Οι δικαστές οφείλουν να συμπεριφέρονται με ακεραιότητα ώστε να διατηρούν και να επαυξάνουν την εμπιστοσύνη του κοινού στη δικαστική εξουσία.

3. Επιμέλεια

Οι δικαστές οφείλουν να είναι επιμελείς κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

4. Ισότητα

Οι δικαστές πρέπει να συμπεριφέρονται και να διευθύνουν την ενώπιον τους διαδικασία κατά τέτοιο τρόπο που να διασφαλίζεται η ισότητα σύμφωνα με το Νόμο.

5. Αμερόληπτη Δικαιοσύνη

Οι Δικαστές πρέπει να είναι και να φαίνονται πως είναι αμερόληπτοι σε ότι αφορά τις αποφάσεις τους και τη διαδικασία λήψης των αποφάσεων τους.

Αναφορικά δε με τη βασική αρχή της αμερόληπτης δικαιοσύνης διατυπώνονται οι πιο κάτω αρχές:

- (1) Οι δικαστές οφείλουν να εγγυώνται πως η συμπεριφορά τους, μέσα και έξω από το Δικαστήριο, διατηρεί και επαυξάνει την εμπιστοσύνη στην αμερόληπτη κρίση τους και αυτή της δικαστικής εξουσίας.
- (2) Οι δικαστές πρέπει όσο είναι δυνατό να συμπεριφέρονται στην προσωπική ζωή τους και στη διαχείριση των οικονομικών τους πραγμάτων με τέτοιο τρόπο ώστε να ελαχιστοποιούνται οι περιπτώσεις στις οποίες κατ' ανάγκη θα εξαιρεθούν από την ακρόαση υποθέσεων.
- (3) Η εμφάνιση της αμερόληπτης ιδιότητας του δικαστή αξιολογείται από τη σκοπιά ενός λογικού συνετού και πληροφορημένου ατόμου.»

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ.

Ως γνωστό στην υπόθεση αυτή ο κ. Μιχαλάκης Κυπριανού Δικηγόρος στις 14.2.2001 εμφανιζόταν ενώπιον του Κακουργιοδικείου Λεμεσού με τριμελή σύνθεσή του υπερασπιζόμενος υπόθεση φόνου. Εφερε ένσταση για το γεγονός ότι διεκόπη από το Δικαστήριο στο στάδιο αντεξέτασης μάρτυρα κατηγορίας οπότε ζήτησε άδεια του Δικαστηρίου να αποσυρθεί. Το Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα του οπότε ισχυρίστηκε ότι Μέλη του Δικαστηρίου συνομιλούσαν μεταξύ τους και αντάλλασσαν «ραβασάκια» αντί να παρακολουθούν τη διαδικασία.

Οι Δικαστές θεώρησαν ότι είχαν προσβληθεί μάλιστα σαν άτομα από το κ. Μιχαλάκη Κυπριανού και θεώρησαν την όλη συμπεριφορά του σαν έκδηλη και απαράδεκτη συμπεριφορά καταφρόνησης του Δικαστηρίου προερχόμενη από δικηγόρο.

Η συμπεριφορά αυτή κατά την άποψη του Δικαστηρίου προϋπόθετε την άμεση και δραστική αντίδραση του Δικαστηρίου διαφορετικά η δικαιοσύνη θα είχε υποστεί ένα καίριο και καταστροφικό πλήγμα.

Εδωσαν στον κ. Κυπριανού την επιλογή να αποσύρει ή εάν επιμένει στις θέσεις του να δώσει λόγο γιατί να μην επιβληθεί ποινή.

Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι ο κ. Κυπριανού ήταν ένοχος καταφρόνησης του Δικαστηρίου και τον καταδίκασε σε φυλάκιση 5 ημερών. Οδηγήθηκε στις φυλακές άμεσα.

Η Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στις 15.12.2005 απεφάσισε ότι το Κακουργιοδικείο δεν ήταν αμερόληπτο υπό τας περιστάσεις και επιπρόσθετα παραβιάστηκε το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου του δικηγόρου. Η επιβληθείσα ποινή ήταν οπωσδήποτε δυσανάλογη και δυνατόν να είχε σαν αποτέλεσμα αποτρεπτικού χαρακτήρα (chilling effect) στην εκτέλεση των καθηκόντων των δικηγόρων.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι το παράπονο του κ. Κυπριανού απευθύνθηκε στους Δικαστές προσωπικά. Συνεπώς οι ίδιοι Δικαστές δεν μπορούσαν ουσιαστικά να είναι και Κατηγοροί και Δικαστές και να προχωρήσουν σε καταδίκη και επιβολή ποινής.

Σαν αποτέλεσμα της καταδικαστικής αυτής απόφασης εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας κρίθηκε αναγκαίο να τροποποιηθεί ο περί Δικαστηρίων Νόμος 14/60 με την εισαγωγή πλέον του άρθρου 44 (3) , με το Νόμο 36 (1)/2009. Σύμφωνα με την τροποποίηση του άρθρου 44 (3) όπου οι συγκεκριμένες ενέργειες ή συμπεριφορά καταφρόνησης του Δικαστηρίου στρέφεται προσωπικά κατά του Δικαστή το Δικαστήριο αποτελείται στον Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου ο οποίος ορίζει άλλο Δικαστήριο για να επιληφθεί του θέματος.

Ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 44 (4) ορίζει το άλλο Δικαστήριο στην ίδια ημέρα το οποίο προχωρεί στην εκδίκαση του αδικήματος και τυχόν επιβολή ποινής.

Περαιτέρω σημαντική είναι η πρόνοια του νέου άρθρου 44 (9) το οποίο προνοεί ως εξής:

«Για τη διαφύλαξη του δικαιώματος ελευθερίας του λόγου και της έκφρασης δικηγόρου και του δικαιώματος δίκαιης δίκης διάδικου τον οποίον δικηγόρος εκπροσωπεί δεν συνιστούν ποινικό αδίκημα ... λόγια ή συμπεριφορά από μέρους δικηγόρου όταν εμφανίζεται σε διαδικασία ενώπιον Δικαστηρίου και προβάλλει εκ μέρους του διαδίκου που εκπροσωπεί τους ισχυρισμούς ή θέσεις του ή προάγει μέσα απόδειξης ή εξετάζει ή αντεξετάζει μάρτυρες.

Νοείται ότι η έλλειψη σεβασμού δικηγόρου προς οποιονδήποτε Δικαστή με λόγια ή συμπεριφορά στις περιπτώσεις που αναφέρονται πιο πάνω, συνιστά πειθαρχικό αδίκημα το οποίο το Δικαστήριο ενώπιον του οποίου διαπράχθηκε δύναται να το καταγγείλει στο Πειθαρχικό Συμβούλιο ...»

Ο ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ ΑΡΘΡΟ 44 : ΚΑΤΑΦΡΟΝΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

Το άρθρο 44 κάμνει πρόνοια για τις περιπτώσεις διάπραξης ποινικού αδικήματος της καταφρόνησης του Δικαστηρίου.

Οι περιπτώσεις εξειδικεύονται στο άρθρο 1 του νόμου ως εξής

(α) Έλλειψη σεβασμού.

(β) Παρεμπόδιση ή πρόκληση ανησυχίας.

- (γ) Δημοσίευση ικανή να επηρεάσει την δικαία εκδίκαση.
- (δ) Δημοσίευση έκθεσης της μαρτυρίας όπου μόνο οι διάδικοι ή δικηγόροι αυτών επιτρέπεται να είναι παρόντες.
- (ε) Δημοσίευση σκανδαλώδους φύσης.
- (στ) Επέμβαση για επηρεασμό μάρτυρα.
- (ζ) Απόλυση υπαλλήλου που έδωσε μαρτυρία.
- (η) Ανάλυση κατοχής από οποιονδήποτε πρόσωπο το οποίο απέκτησε κατοχή διά εντάλματος Δικαστηρίου.
- (θ) Λήψης φωτογραφίας/ταινίας εντός του χώρου του Δικαστηρίου ή κατά τη μεταφορά κατηγορουμένου από και προς το Δικαστήριο.
- (ι) Υποβολή ερωτήσεων στους πιο πάνω.
- (κ) Λήψη φωτογραφίας ή απεικόνιση Δικαστή ή παραγόντων της δίκης.
- (λ) Η δημοσίευση των πιο πάνω φωτογραφιών
- (μ) Διάπραξη οποιασδήποτε πράξης σκόπιμης ασέβειας.

Τα πιο πάνω είναι δυνατόν να διαπραχθούν και από δικηγόρο με την εξαίρεση ότι σύμφωνα με την τροποποίηση που αναφέραμε πιο πάνω δηλαδή το άρθρο Αρθρο 44 (9) λόγια ή συμπεριφορά δικηγόρου με την οποία καταδεικνύεται έλλειψη σεβασμού προς το Δικαστήριο δύναμι της παραγράφου (α) ανωτέρω δεν συνιστά ποινικό αδίκημα από μέρους του δικηγόρου εφόσον ενεργεί εκ μέρους πελάτη του αλλά δυνατόν να δημιουργεί πειθαρχικό αδίκημα.

Η καταφρόνηση του Δικαστηρίου είναι πλημμέλημα και υπόκειται σε φυλάκιση έξι μηνών ή και σε πρόστιμο 100 λιρών.

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΓΓΛΙΑ/ΑΜΕΡΙΚΗ

Ο David Panick στο πολύ γνωστό βιβλίο του Advocates 1992, OUP στο Κεφ. 3 επεξηγεί την σχέση μεταξύ δικηγόρων και Δικαστών.

Όπως εξηγεί ο δικηγόρος επιζητεί να πείσει τους Δικαστές για θέματα τα οποία είναι τετριμμένα. Επισημαίνει το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι δικηγόροι ενώπιον Δικαστηρίων και αυτό είναι να κερδίσουν την προσοχή του Δικαστηρίου στα όσα λένουν. Να υπενθυμίσω εδώ στην κυπριακή πραγματικότητα την περίπτωση της πολύκροτης υπόθεσης του Μιχαλάκη Κυπριανού (2005) οι Δικαστές είναι και αυτοί άνθρωποι, όπως και οι δικηγόροι. Οι δικηγόροι μπορεί να έλαβαν οδηγίες την τελευταία στιγμή οι δε δικαστές «να στραβοκοιμήθηκαν». Στην σελ. 50 δίδει παραδείγματα «τεχνικών» που ακολούθησαν διάφοροι δικηγόροι για να προσελκύσουν την προσοχή Δικαστών. Μεταξύ άλλων δίδει το παράδειγμα ενός δικηγόρου εμφανιζόμενου ενώπιον του Lord Justice Strutton, σε αγωγή συζύγου κατά τρίτου ο οποίος «προσήλκυσε» την σύζυγο του (enticing). Ο συνήγορος παρομοίασε την υπόθεση αυτή με την ιστορία του τρωικού πολέμου!

Ο δικηγόρος ασφαλώς ακροβατεί στην προσπάθεια του να προασπίσει τα δικαιώματα του πελάτη του από την μια πλευρά και από την άλλη να το κάνει χωρίς να διαπράξει καταφρόνηση του Δικαστηρίου. Ο ρόλος του δικηγόρου είναι να διασφαλίσει την απόδοση δικαιοσύνης και συνεπώς οι Δικαστές οφείλουν να μεταχειρίζονται τους δικηγόρους με συμπάθεια και όταν ακόμα με υπερβολικό ζήλο υπερβούν τα εσκαμμένα εν θερμώ.

Ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δικηγόροι πολλές φορές όπως επισημαίνει και ο David Panick είναι και η σύμφυτη αδυναμία στην υπόθεση που παρουσιάζουν. Δίδει το παράδειγμα ενός δικηγόρου υπεράσπισης του κ. Clark Head που προωθούσε έφεση σε Δικαστήριο της Καλιφόρνιας το 1988 εκ μέρους πελάτη του ο οποίος καταδικάστηκε για διαρρήξεις και ο οποίος σαν κύριο λόγο έφεσης προέβαλε το γεγονός ότι ο δικηγόρος της Κατηγορούσας Αρχής άφησε να του διαφύγουν «100 πορδές» κατά την διάρκεια της τελικής αγόρευσης του ενώπιον των ενόρκων! (βλέπε σελίδα 51). Στην προσπάθεια τους πολλές φορές δικηγόροι ιδιαίτερα όταν προωθούν «αδύνατη υπόθεση» καταφεύγουν σε προσβλητική ορολογία έναντι των συναδέλφων τους παρόλες τις προειδοποιήσεις του Δικαστηρίου. Αυτό ασφαλώς προκαλεί την δυσμένεια του ίδιου του Δικαστηρίου και οι δικηγόροι διακινδυνεύουν να βρεθούν ένοχοι περιφρονητικής συμπεριφοράς και καταφρόνησης του Δικαστηρίου.

Ακραία παραδείγματα από τις Ηνωμένες Πολιτείες δεν ισχύουν στην Κύπρο όπου μπορώ να πω το κλίμα είναι σαφώς καλύτερο.

Όμως καμιά φορά μπορεί να ξεφύγει από τον έλεγχο. Θυμούμαι σαν νεαρός δικηγόρος όταν προσπάθησα να πείσω Δικαστή ότι με βάση την νομολογία μετά την παραδοχή κατηγορουμένου μπορεί να προσαχθεί μαρτυρία ιατρικής φύσεως που αφορά τον κατηγορούμενο για σκοπούς επιμέτρησης της ποινής και ζήτησα να παραπέμψω στην σχετική αυθεντία από το γνωστό βιβλίο των Δικαστών Λοϊζου και Πική Ποινική Δικονομία στην Κύπρο, ο Δικαστής διέκοψε την Δίκη με κάλεσε στο γραφείο του και εκεί μου πέταξε το βιβλίο στα μούτρα. Σε μια άλλη περίπτωση που ανέφερα στο Δικαστήριο στο πέρας της Δίκης ότι δεν μπορούσα να συνεχίσω την Ακρόαση σε συγκεκριμένη ημερομηνία που την καθόρισε ένας άλλος Δικαστής μου πέταξε το ημερολόγιο του από την έδρα. Η συμπεριφορά αυτή βεβαίως δεν αρμόζει στην ψυχραιμία την οποία πρέπει να διατηρούν Δικαστές και δικηγόροι, αλλά δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι δημιουργούνται πάρα πολλές εντάσεις κατά την διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας έτσι που να είναι «δικαιολογημένη» αρκετές φορές τέτοιου είδους συμπεριφορά. Όμως θα συμφωνούσα με τον David Panick ότι και στην Κύπρο όπως και στην Αγγλία για την οποία ομιλεί, οι δικηγόροι συνήθως παραμένουν σε πολιτισμένο επίπεδο στις σχέσεις με τους αντίδικους και με τους Δικαστές.

Πολλές φορές η συμπεριφορά των Δικαστών είναι προσβλητική στη σελ. 56 ο David Panick δίδει το παράδειγμα ενός Καλιφορνέζου Δικαστή, ο οποίος ακούμπησε με το δάκτυλο του στο στήθος τον Επαρχιακό Εισαγγελέα και του είπε «αγόρι μου δεν θα μου γλυτώσεις» κατακρίνοντας την απόφαση του να εφεσιβάσει κάποιο ενδιάμεσο διάταγμα του Δικαστηρίου. Ένα άλλο παράδειγμα στη σελ. 57 είναι από Επαρχιακό Δικαστή στις Ηνωμένες Πολιτείες ο οποίος το 1988 απείλησε γυναίκα δικηγόρο ότι εάν επέμενε να χρησιμοποιεί το πατρικό της όνομα ή τίτλο «Ms» στο Δικαστήριο θα την έστελλε στη φυλακή λέγοντας της ότι αυτός ήταν ο Άρχων του Δικαστηρίου.

Άλλα παραδείγματα που δίδονται είναι δικαστών οι οποίοι βρήκαν ένοχο δικηγόρο όταν παρήκουσε την διαταγή του Δικαστηρίου να διεξαγάγει την αντεξέταση του καθήμενος. Ένα άλλο παράδειγμα που δίδεται είναι για Δικαστήριο το οποίο θεώρησε ότι δικηγόρος το περιφρονούσε αναφερόμενος στο Δικαστήριο με τον τίτλο «σερ» και όχι «εντιμότητα».

Τα παραδείγματα από την Αμερική είναι πάρα πολλά. Στην σελ. 58 δίδονται παραδείγματα από τον τρόπο με τον οποίο ντύνονται οι δικηγόροι. Στο βαθμό που η ενδυμασία δεν αποσπά την προσοχή του Δικαστηρίου είναι επιτρεπτή. Το 1976 το Ανώτατο Δικαστήριο της Φλώριδας αποφάσισε με πλειοψηφία 4 -3 ότι δεν είχε δικαιοδοσία να εξετάσει αίτημα σε σχέση με εύρημα διάπραξης ποινικού αδικήματος καταφρόνησης του Δικαστηρίου λόγω άρνησης

να φορέσει γραβάτα στο Δικαστήριο, ο δικηγόρος. Καταγράφεται όμως και η διαφωνία του δικαστή England ο οποίος ανέφερε ότι η προσωπική εμφάνιση του δικηγόρου εφόσον ήταν ευπρεπής δεν επέτρεπε την επέμβαση του δικαστηρίου και ούτε ήταν απαραίτητο να φορέι κάποιος γραβάτα. Στην Κύπρο το Ανώτατο Δικαστήριο έχει καθορίσει τον τρόπο ενδυμασίας των δικηγόρων με εγκύκλιο του προς τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο η οποία εγκύκλιος έχει αναρτηθεί έξω από τις αίθουσες των Δικαστηρίων.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Κάποιοι βασικοί κανόνες πρέπει να τηρούνται σύμφωνα με τον David Panick QC σε σχέση με τη συμπεριφορά των Δικηγόρων ενώπιον του Δικαστηρίου:

1. Ο δικηγόρος θα πρέπει να αποφεύγει να καυγαδίζει με τον δικαστή.
2. Ο δικηγόρος πρέπει να είναι παρών κατά την έναρξη της διαδικασίας.
3. Κατά την διάρκεια της ακρόασης ο δικηγόρος πρέπει να αποφεύγει τον πειρασμό να προσβάλει τον δικαστή όταν δεν αντιλαμβάνεται την υπόθεση του ή την επιχειρηματολογία του.
4. Ο δικηγόρος δεν πρέπει ποτέ να χάνει την ψυχραιμία του όταν υιοθετούνται ενστάσεις του αντίδικου του από το δικαστήριο.
5. Κριτική για την ποιότητα του δικαστηρίου πρέπει να ασκείται με ευγενικό τρόπο κατά την διάρκεια ακρόασης της υπόθεσης.
6. Προσβλητικά σχόλια π.χ. ότι ο δικαστής δεν τηρούσε σωστά πρακτικά της διαδικασίας δεν επιτρέπονται.
7. Εάν η υπόθεση δεν πηγαίνει και τόσο καλά και το δικαστήριο δεν είναι συμπαθές με την υπόθεση του συνήγορου και πάλι ο δικηγόρος πρέπει να κρατήσει την ψυχραιμία του και να μην ξεχνά ότι έχει δικαίωμα έφεσης.
8. Ο δικηγόρος μετά την περάτωση της ακρόασης και πριν την έκδοση της απόφασης πρέπει να αποφεύγει να στέλλει επιστολές στον δικαστή για το θέμα.
9. Κατά την έκδοση της απόφασης ο δικηγόρος πρέπει να αποφεύγει να εκφράζει την άποψη του.
10. Ο δικηγόρος καλύτερα να κρατεί τις απόψεις του στον εαυτό του. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να διακόπτει την ανάγνωση της απόφασης ούτε και να αντιδρά με οποιονδήποτε αρνητικό τρόπο στο άκουσμα της απόφασης.
11. Το εφετήριο σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να διατυπώνεται με σκανδαλώδη τρόπο.
12. Ο δικηγόρος πρέπει να αποφεύγει να αποστέλλει μετά την έκδοση της απόφασης επιστολές στο Δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση.
13. Ο δικηγόρος πρέπει να αποφεύγει να κατηγορεί τους δικαστές σε ανοιχτό δικαστήριο ότι είναι προκατειλημμένοι.
14. Στην σελ. 80 γίνεται η πολύ σωστή παρατήρηση ότι τα δικαστήρια την σήμερον ημέρα δέχονται ότι ο δικηγόρος έχει δικαίωμα να εκφράσει στο δικαστήριο την έλλειψη εμπιστοσύνης του πελάτη του προς το δικαστήριο όπου υπάρχουν λόγοι για τούτο. Τούτο δεν μπορεί να αποτελέσει καταφρόνηση του δικαστηρίου. Βεβαίως τούτο δεν ήταν πάντοτε έτσι. Παλαιότερα οποιαδήποτε αναφορά μπορούσε να οδηγήσει τον δικηγόρο σε καταδίκη. Σήμερα το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου αναγνωρίζεται και από την δική μας Περί Δικαστηρίων Νομοθεσία όπως έχουμε δει σε σχέση με την υπόθεση Κυπριανού.

Το πιο κάτω απόσπασμα από το βιβλίο του D. Panick, supra, στη σελ. 84 είναι σημαντικό “The advocate on behalf of his client has a vital interest in practicing free speech in Court and out. The objective of ensuring that the client has his case determined on its legal merits and the right of the advocate to his freedom of expression outside court create a very strong presumption against any interference with the freedom of speech of the advocate.”

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Υπάρχει το νομικό πλαίσιο τόσο για Δικαστές όσο και Δικηγόρους για τη μεταξύ τους δεοντολογία.
2. Σε γενικές γραμμές το σύστημα λειτουργεί με ικανοποιητικό τρόπο.
3. Δεν υπάρχει λόγος γιατί και οι Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου να βρίσκονται εκτός του ελέγχου της Πειθαρχικής Διαδικασίας. Οι καιροί είναι δύσκολοι και πονηροί αν κοιτάξει κανείς τι γίνεται σε άλλες κοντινές χώρες.
4. Η «χημεία» μεταξύ Δικαστών και Δικηγόρων πρέπει να διατηρείται στη βάση της αμοιβαίας εκτίμησης και της κοινής πεποίθησης προώθησης και επίτευξη κοινού στόχου.
5. Η υπόθεση Κυπριανού υπήρξε σταθμός στις σχέσεις μεταξύ Δικηγόρων και Δικαστών και οδήγησε στη βελτίωση του συστήματος αλλά παράλληλα έφερε και στην επιφάνεια την αναγκαιότητα Δικηγόροι και Δικαστές να κάνουν την αυτοκριτική τους αντί να συσπειρώνονται.
6. Για τους Δικαστές ισχύει το βασικό αξίωμα «Αρχή Άνδρα Δεικνυσι». Ο πρώην Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε πρόσφατη συνέντευξή του στην εφημερίδα Φιλελεύθερος αναφέρει: «Αν εξειδικεύετε κάτι που σας δίδαξε η ζωή ποιο είναι αυτό; Αντανακλάται στη ρήση του Βιάντα από την πριήγη της Ιωνίας, ενός από τους επτά σοφούς της αρχαιότητας: «Αρχή άνδρα δείκνυσι». Όταν πάρει την εξουσία, ο άνθρωπος αποκαλύπτει τον εαυτό του ...»
Αυτό πρέπει να το θυμούνται και εφαρμόζουν ιδιαίτερα οι νεαρότεροι Δικαστές και ίσως λιγότερο έμπειροι ιδιαίτερα σε σχέση με τη συμπεριφορά τους έναντι ασκούμενων και νεαρών δικηγόρων. Ο χώρος της δικαιοσύνης δεν είναι χώρος επίδειξης ειρωνείας ή εξυπνάδας ούτε για τους έμπειρους δικηγόρους προς τους νέους Δικαστές αλλά ούτε για τους Δικαστές προς τους Δικηγόρους ιδιαίτερα τους νεαρότερους.
7. Πάντοτε υπάρχει χώρος για βελτίωση και των Κανονισμών και των Νόμων. Η απουσία νομικών Σχολών στην Κύπρο μέχρι πρόσφατα δεν ήταν υγιές φαινόμενο και η απουσία κατατοπισμένης κριτικής κατά τον ορθό τρόπο και μέτρο επέτρεψε εκρήξεις αυθαιρεσίας στους κόλπους της δικαιοσύνης γενικότερα. Με τη λειτουργία των Νομικών Σχολών αναμένεται να ανυψωθεί και η ποιότητα των δικηγόρων απόφοιτων πλέον Κυπριακών Νομικών Σχολών και γιατί όχι επιτέλους η δημιουργία και Σχολής Δικαστών στην Κύπρο.

Δρ. Χρίστος Κληρίδης
Αναπληρωτής Καθηγητής
Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου
Δικηγόρος

28.4.2010